

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 309/2010-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. D. B., B., vo veci namietaného porušenia jeho práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 24/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. D. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júla 2010 doručená sťažnosť MUDr. D. B., B. (ďalej len „sťažovateľ“), z obsahu ktorej vyplýva, že sťažovateľ ňou namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 24/2010.

Sťažovateľ v sťažnosti označil za porušovateľa svojich práv krajský súd a v ďalšom texte najmä uviedol:

„... Krajský súd má zamietnuť sťažnosť prokurátora, ktorá bola podaná po lehote určenej súdom na 3-dni, ale sťažnosť bola podaná po 2-mesiacoch a 2 týždňoch; krajský súd... rozhodol svojvoľne pravdepodobne na žiadosť Okresného súdu konkrétne sudkyne JUDr. M. P., ktorá trestné konanie iniciovala.

Tiež bol porušený čl. 13 Dohovoru – právo na účinný opravný prostriedok, zjavne Krajský súd vyhovel želaniu sudkyne P. a preto konal neverejne, hoci sťažovateľ žiadal listom verejné prerokovanie veci na Krajskom súde...

I.A. Sudkyňa M. P. od roku 2003 provokovala sťažovateľa nečinnosťou v konaní 17 C/161/2003 a brutálne porušovala sťažovateľove práva, čo potvrdil Európsky súd pre ľudské práva č. 26456/06 zo dňa 18. 05. 2010.

I.B. Sťažovateľ to nevydržal a P. vynadal, za čo sudkyňa spokutovala sťažovateľa, podala naho podnet na trestné konanie 2 Nt/22/2008 a ešte aj podnet na konanie o spôsobilosti na právne úkony na OS BA II...

I.C. Okresný súd Bratislava II vo veci 2 Nt/22/2008 dňa 19. 11. 2009, ale rozhodnutie bolo doručené dňa 15. 01. 2010. Proti rozhodnutiu sa nikto v určenej lehote súdom neodvolal, nikto nepodal sťažnosť, a tak si šiel sťažovateľ na súd dať vyznačiť právoplatnosť.

I.D. Prokurátor podal sťažnosť proti uzneseniu až dňa 23. 03. 2010. Spis na KS BA mal sp. zn.: 3 T/3/2010, keď prípisom zo dňa 17. 05. 2010 sťažovateľ žiadal verejné prerokovanie veci. Prokurátor pritom v sťažnosti používal ohováračskú kampaň proti sťažovateľovi – že je nebezpečný pre verejnosť, ale o tom nepredložil žiaden dôkaz – klamal. Predkladanie klamstiev nemôže byť základom pre rozhodovanie odvolacieho súdu a dôvodom pre zrušenie rozhodnutia prvostupňového súdu. Rovnako nemôže byť základom pre rozhodovanie odvolacieho nepravdivý znalecký posudok súdnych znalcov, ktorí nevedeli vysvetliť skutočnosť na základe čoho dospeli k diagnóze a nedokázali prezentovať ani jeden blud...“

Keďže z textu sťažnosti nebolo možné zreteľne rekonštruovať skutkový a právny stav v namietanej právnej veci sťažovateľa, ústavný súd si vyžiadal od Okresného súdu

Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) spis sp. zn. 2 Nt 22/2008 a od krajského súdu spis sp. zn. 3 Tos 24/2010 a zistil z nich toto:

1. Uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava II, Úradu justičnej a kriminálnej polície sp. zn. ORP/157/OVK-B2-2008 zo 7. februára 2008 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie za zločin zasahovania do nezávislosti súdu podľa § 342 ods. 1 a 2 písm. c) Trestného zákona.

2. Uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava II (ďalej len „prokurátor okresnej prokuratúry“) sp. zn. 1 Pv 114/08 z 21. októbra 2008 bolo podľa § 215 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku trestné stíhanie proti obvinenému (sťažovateľovi) zastavené z dôvodu, že sťažovateľ nebol v čase činu pre nepríčetnosť trestne zodpovedný. Rozhodnutie o zastavení trestného stíhania sa opiera predovšetkým o závery znaleckého posudku z odvetvia psychiatrie, v ktorom znalci konštatovali, že v čase spáchania trestného činu sa u obvineného prejavili *„symptómy trvalej poruchy s bludmi, čo malo výrazný vplyv na jeho ovládaciu a rozpoznávaciu zložku konania“*.

3. Dňa 5. novembra 2008 prokurátor okresnej prokuratúry podal v súlade s § 236 ods. 1 a § 299 ods. 1 Trestného poriadku okresnému súdu návrh na uloženie ochranného psychiatrického liečenia ústavnou formou sťažovateľovi. Pre účely rozhodnutia o tomto návrhu prokurátora okresnej prokuratúry sa uskutočnili na okresnom súde tri verejné zasadnutia (5. marca 2009, 13. októbra 2009 a 19. novembra 2009). Okresný súd na verejnom zasadnutí 19. novembra 2009 uznesením sp. zn. 2 Nt 22/2008 návrh prokurátora okresnej prokuratúry zamietol, pričom svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že bola splnená len jedna z podmienok, na základe ktorých môže súd rozhodnúť o uložení ochranného liečenia, t. j. musí ísť o páchatel'a činu inak trestného, ktorý nie je pre nepríčetnosť zodpovedný a zároveň je jeho pobyt na slobode nebezpečný. Okresný súd k tomuto uviedol:

„Vychádzajúc z vykonaných dôkazov, je podľa názoru súdu v prípade MUDr. D. B. splnený iba prvý predpoklad, ktorým je záver znalcov o tom, že ovládacie a rozpoznávacie schopnosti obvineného boli v čase činu vymiznuté. Tento záver opierajú znalci predovšetkým o zistenie, že menovaný trpí duševnou chorobou – trvalou poruchou s bludmi a súčasne sú prítomné osobnostné zmeny, ktoré prináležia jeho fyzickému stavu, t. j. cievnemu poškodeniu mozgu, ktoré prekonal v roku 2003. Ide o ľahšiu formu organického psychosyndrómu, čo je duševná porucha a primárne vzniká v dôsledku neurologického

ochorenia. Tento súbeh diagnóz má vplyv predovšetkým na ovládaciu zložku konania, pričom v čase konania, ktoré bolo predmetom trestného stíhania, konštatovali vymiznutie ovládacích schopností. K trvalej poruche s bludmi prináleží oslabená až chýbajúca kritickosť na dôsledky konania, čo bolo dôvodom, že rozpoznávacía zložka konania bola takmer vymiznutá.

Čo sa týka splnenia podmienky, že musí ísť o spáchanie činu inak trestného a musí byť preukázané, že pobyt páchatel'a na slobode je nebezpečný, tieto podmienky splnené neboli.

Podľa § 342 ods. 1 Tr. zákona prečinu zasahovania do nezávislosti súdu sa dopustí ten, kto pôsobí na sudcu, aby nesplnil svoju povinnosť v konaní pred súdom, alebo kto koná v úmysle zmaříť práva účastníkov súdneho konania alebo obvineného na zákonného sudcu. Po vyhodnotení skutkových okolností uvedených v uznesení o vznesení obvinenia, nie je podľa názoru súdu spoľahlivo preukázané, že by MUDr. D. B. svojimi písomnými podaniami, ktoré adresoval priamo sudkyňi konajúcej v jeho veci, prípadne súdu, naplnil skutkovú podstatu uvedeného prečinu. Menovaný nepôsobil na sudcu s cieľom dosiahnuť od neho nesplnenie zákonnej povinnosti v konaní pred súdom, ani nekonal s úmyslom zmaříť práva účastníkov súdneho konania, pretože vo svojich nepochybne vulgárnych podaniach iba ostro a nevhodne kritizoval sudkyňu za vydané rozhodnutia a jej postup v konaní.

Už zo samotného názvu tohto trestného činu je zrejmé, že musí ísť o vyvíjanie nejakého tlaku na súd s cieľom dosiahnuť určité rozhodnutie nesplnením zákonných povinností sudcu, prípadne konanie s úmyslom poškodenia práv účastníkov konania, prípadne obvineného na zákonného sudcu. Konanie s takýmto obsahom sa však u MUDr. D. B. nepodarilo preukázať.

Rovnako jeho konanie nemožno subsumovať pod skutkovú podstatu prečinu pohrdania súdom podľa § 343 Tr. zákona. Hrubo urážlivé podania, vulgárne listy adresované sudcom nie sú síce v slušnej demokratickej spoločnosti v žiadnom prípade akceptovateľné, avšak za súčasnej zákonnej úpravy nie je takéto konanie trestným činom. Konanie s obdobnými prejavmi môže byť za určitých okolností posúdené ako prečin pohrdania súdom v zmysle § 343 Tr. zákona, za podmienky opakovaného konania a iba v rámci pojednávania pred súdom.“

4. Proti označenému uzneseniu okresného súdu podal prokurátor okresnej prokuratúry ústne na verejnom zasadnutí okresného súdu 19. novembra 2009 sťažnosť (do zápisnice). Z označených spisov ďalej vyplýva, že okresný súd doručil svoje uznesenie sp. zn. 2 Nt 22/2008 z 19. novembra 2009 Okresnej prokuratúre Bratislava II 12. januára 2010 a sťažovateľovi 18. januára 2010. Okresný súd následne predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti prokurátora okresnej prokuratúry 8. marca 2010, spis bol však krajským súdom vrátený okresnému súdu ako predčasne predložený z dôvodu, že sťažnosť prokurátora okresnej prokuratúry nebola odôvodnená tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 189 ods. 3 Trestného poriadku. Na základe uvedeného okresný súd vyzval prokurátora okresnej prokuratúry, aby doručil okresnému súdu dôvody sťažnosti; odôvodnená sťažnosť prokurátora okresnej prokuratúry bola následne doručená sťažovateľovi 23. marca 2010.

5. O sťažnosti prokurátora okresnej prokuratúry rozhodol krajský súd na neverejnom zasadnutí uznesením sp. zn. 3 Tos 24/2010 z 25. mája 2010 tak, že sťažnosťou napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Svoje rozhodnutie krajský súd odôvodnil nesprávnosťou rozhodnutia okresného súdu, a to vo vzťahu k posúdeniu splnenia podmienky na uloženie ochranného opatrenia, či ide o páchatel'a činu inak trestného. Krajský súd v tejto súvislosti v odôvodnení svojho uznesenia najmä uviedol:

„Objektívnou stránkou trestného činu zasahovania do nezávislosti súdu podľa § 342 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. je pôsobenie páchatel'a na sudcu so zámerom, aby tento porušil svoje povinnosti v konaní pred súdom. Tento trestný čin je dokonaný už samým pôsobením na sudcu bez ohľadu na to, či páchatel' dosiahne alebo nedosiahne svoj cieľ.

Okolnosť, že osočujúce vyjadrenia a urážky MUDr. D. B. adresoval sudkyňi Mgr. M. P. v dôvodoch svojho odvolania, či sťažnosti, ktorou chcel dosiahnuť zmenu jej rozhodnutia, je dostačujúcou okolnosťou pre posúdenie jeho subjektívnej stránky, teda jeho úmyslu, ktorým chcel docieľiť porušenie povinnosti sudcu. Odvolací súd na rozdiel od súdu I. stupňa je preto názoru, že nejde len o vulgárne podania, v ktorých iba ostro a nevhodne kritizoval sudkyňu za vydané rozhodnutia, ale týmito urážkami chcel dosiahnuť pre seba priaznivé rozhodnutie. Podľa názoru odvolacieho súdu tým nepochybne bola splnená jedna z podmienok pre uloženie ochrannej liečby v zmysle § 73 ods. 1 Tr. zák., t. j. že ide o páchatel'a činu inak trestného.“

Sťažovateľ na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti žiada, aby ústavný súd o nej nálezhom takto rozhodol:

„II.A. Krajský súd v Bratislave porušil základné práva D. B. garantované čl. 6 ods. 1 a čl. 13 medzinárodného dohovoru v konaní 3 Tos/24/2010.

II.B. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie KS BA 3 Tos/24/2010 zo dňa 25. 05. 2010 a potvrdzuje uznesenie prvostupňového súdu 2 Nt/22/2008 zo dňa 19. 11. 2009.

II.C. Krajský súd v Bratislave je povinný zaplatiť D. B. satisfakciu 50.000 Eur pre opakované porušenie jeho práv (vid' III. ÚS 241/05) a trovy advokáta v lehote 15 dní od dňa doručenia Nálezu Ústavného súdu. Krajský súd BA je v prípade omeškania povinný zaplatiť úroky z omeškania vo výške 17.6 % z dlžnej sumy od dňa povinnosti zaplatiť do zaplattenia.“

Súčasťou sťažnosti je aj žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu pre konanie pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie

konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha (petit). Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušiteľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).

Sťažovateľ sa v petite predovšetkým domáha, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 24/2010 došlo k porušeniu jeho práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Zo sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľ uplatňuje proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 24/2010 tieto námietky:

1. sťažnosť prokurátora okresnej prokuratúry proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 Nt 22/2008 z 19. novembra 2009 bola podaná oneskorene,

2. znalecký posudok, na podklade ktorého krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tos 24/2010 zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 2 Nt 22/2008 z 19. novembra 2009, je „nepravdivý“,

3. krajský súd nevyhovel jeho žiadosti, aby v predmetnej veci rozhodoval na verejnom zasadnutí.

1. Vo vzťahu k prvej námietke sťažovateľa, podľa ktorej sťažnosť prokurátora okresnej prokuratúry proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 Nt 24/2010 z 19. novembra 2009 bola podaná oneskorene, *ústavný súd v prvom rade poukazuje na relevantné ustanovenia Trestného poriadku.*

Podľa § 185 ods. 1 Trestného poriadku opravným prostriedkom proti uzneseniu je sťažnosť.

Podľa § 187 ods. 1 Trestného poriadku sa sťažnosť podáva orgánu, proti ktorého uzneseniu smeruje, a to do troch dní od oznámenia uznesenia, s výnimkou sťažnosti proti uzneseniu o nevzatí do väzby.

Podľa § 189 ods. 3 Trestného poriadku ak podáva sťažnosť prokurátor, štátny orgán starostlivosti o mládež alebo obhajca za obvineného alebo vo vlastnom mene, musí byť

sťažnosť zároveň odôvodnená, s výnimkou sťažnosti prokurátora proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a

b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 62 ods. 1 Trestného poriadku možno podanie urobiť písomne, ústne do zápisnice, telegraficky, telefaxom, elektronickými prostriedkami podpísané so zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona alebo bez zaručeného elektronického podpisu.

Zo zápisnice z verejného zasadnutia okresného súdu z 19. novembra 2009, ktorého predmetom bolo konanie o návrhu prokurátora okresnej prokuratúry na uloženie ochranného psychiatrického liečenia, vyplýva, že prokurátor okresnej prokuratúry podal na tomto zasadnutí sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 Nt 22/2008 z 19. novembra 2008 ústne do zápisnice. Z obsahu predložených spisov možno ďalej vyvodiť, že okresný súd doručil svoje uznesenie okresnej prokuratúre 12. januára 2010 a sťažovateľovi 18. januára 2010. Spis vedený okresným súdom pod sp. zn. 2 Nt 22/2008 bol predložený na rozhodnutie o sťažnosti prokurátora okresnej prokuratúry krajskému súdu 12. februára 2010. Krajský súd 15. marca 2010 okresnému súdu vrátil predložený spis ako predčasne predložený z dôvodu, že *„zhlásená sťažnosť okresného prokurátora na verejnom zasadnutí dňa 19. 11. 2009 proti uzneseniu, ktorým bol návrh na uloženie psychiatrického liečenia zamietnutý, nebola zároveň aj odôvodnená tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 189 ods. 3 Tr. por.“*

Na základe uvedeného okresný súd 25. februára 2010 vyzval prokurátora okresnej prokuratúry na doručenie dôvodov sťažnosti, ktoré boli následne doručené aj sťažovateľovi (23. marca 2010). Okresný súd opätovne predložil spis na rozhodnutie krajskému súdu

29. apríla 2010, ktorý o sťažnosti prokurátora rozhodol na neverejnom zasadnutí 25. mája 2010 tak, že uznesenie okresného súdu sp. zn. 2 Nt 22/2008 z 19. novembra 2009 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na opätovné konanie a rozhodnutie.

V danom prípade je podstatné, či krajský súd v rámci svojho postupu pri preskúvaní sťažnosti prokurátora okresnej prokuratúry ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval § 189 ods. 3 Trestného poriadku. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že aj keď povinnosť prokurátora odôvodniť sťažnosť vyplýva priamo z § 189 ods.3 Trestného poriadku, toto ustanovenie nespája so skutočnosťou, že prokurátor neodôvodní svoju sťažnosť v lehote 3 dní od oznámenia uznesenia, proti ktorému sťažnosť smeruje (lehota ustanovená v § 187 ods. 1 Trestného poriadku, pozn.), automaticky aj jej oneskorenosť v zmysle § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Správnosť tohto výkladu nepriamo potvrdzuje aj § 192 ods. 1 Trestného poriadku a v ňom obsiahnutý tzv. obmedzený revízny princíp, podľa ktorého nadriadený orgán na základe sťažnosti preskúmava jednak napadnuté výroky uznesenia, a to zo všetkých hľadísk bez ohľadu na to, či tieto hľadiská sú, alebo nie sú v sťažnosti uvedené, a jednak správnosť postupu konania, ktoré napadnutým výrokom predchádzalo, a to z hľadiska všetkých chýb, ktoré mohli spôsobiť nesprávnosť napadnutých výrokov uznesenia (opäť bez ohľadu na to, či sú v sťažnosti konkretizované, alebo nie). Ak v sťažnosti nie je špecifikované, ktorý konkrétny výrok sa ňou napáda, nadriadený orgán preskúma všetky výroky napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ (v tomto prípade prokurátor) mohol sťažnosť podať, aj konanie predchádzajúce týmto výrokom.

Ústavný súd navyše považoval za potrebné poznamenať, že hoci sťažnosť proti uzneseniu treba podať v lehote troch dní od oznámenia uznesenia (§ 187 ods. 1 Trestného poriadku), zákon zároveň neukladá prvostupňovému orgánu (v danom prípade okresnému súdu) povinnosť okamžite doručiť písomné vyhotovenie uznesenia stranám trestného konania, pričom pre podanie kvalifikovaného, a teda odôvodneného opravného prostriedku (sťažnosti) je nepochybne potrebné poznať odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia v úplnosti, t. j. nielen v podobe, v akej bolo vyhlásené. Okresný súd uznesenie sp. zn. 2 Nt 22/2008 doručil okresnej prokuratúre až 12. januára 2010, teda takmer 2 mesiace po

verejnom zasadnutí okresného súdu, na ktorom bol návrh prokurátora okresnej prokuratúry na uloženie ochranného psychiatrického liečenia ústavnou formou zamietnutý. Aj táto skutočnosť čiastočne odôvodňuje (ospravedlňuje) neskôr predložené odôvodnenie sťažnosti prokurátorom okresnej prokuratúry.

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že vo vzťahu k prvej námietke sťažovateľa neexistuje medzi namietaným postupom krajského súdu a právom sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možné porušenie tohto práva, a preto sťažnosť v tejto časti ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2. V súvislosti s druhou námietkou sťažovateľa založenej na jeho tvrdení, že znalecký posudok, na podklade ktorého krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tos 24/2010 z 25. mája 2010 zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 2 Nt 22/2008 z 19. novembra 2009, ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity.

Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že krajský súd založil svoje uznesenie sp. zn. 3 Tos 24/2010 z 25. mája 2010 na právnom závere, že okresný súd nesprávne posúdil jednu z podmienok na uloženie ochranného psychiatrického liečenia, a síce že v danom prípade ide o páchatel'a činu inak trestného. Nesprávnosť posúdenia tejto podmienky okresným súdom bola dôvodom, pre ktorý krajský súd uznesenie okresného súdu sp. zn. 2 Nt 22/2008 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Na rozdiel od okresného súdu bol krajský súd toho názoru, že *„nejde len o vulgárne podania, v ktorých iba ostro a nevhodne kritizoval sudkyňu za vydané rozhodnutia ale týmito urážkami chcel dosiahnuť pre seba priaznivé rozhodnutie. Podľa názoru odvolacieho súdu tým nepochybne bola splnená jedna z podmienok pre uloženie ochrannej liečby v zmysle § 73 ods. 1 Tr. zák., t. j. že ide o páchatel'a činu inak trestného.“*. Krajský súd v odôvodnení označeného uznesenia ďalej uviedol, že *„pokiaľ ide o posúdenie, či je pobyt sťažovateľa na slobode nebezpečný, okresný súd na verejnom zasadnutí vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre posúdenie všetkých skutočností významných pre rozhodnutie. Na základe znaleckého posudku znalcov z odboru zdravotníctva odvetvie psychiatria MUDr. M. Č. a MUDr. E. M. ako aj ich vyjadrenia na verejnom zasadnutí bolo zodpovedané na otázky duševného stavu MUDr. D. B. K ich znaleckým záverom bolo MUDr. D. B. umožnené aj vyjadriť sa.“*.

Vo vzťahu k znaleckému posudku vypracovanému znalcami z odboru zdravotníctva ústavný súd zdôrazňuje, že účelom znaleckého posudku je objasnenie skutkových okolností na základe odborných znalostí v príslušnom odbore. V súlade s § 145 Trestného poriadku znalec nie je oprávnený riešiť právne otázky ani hodnotiť vykonané dôkazy, ani robiť právne závery; riešenie právnych otázok a hodnotenie dôkazov (nielen znaleckého posudku)

prislúcha len orgánom činným v trestnom konaní pri súčasnom uplatnení zásady voľného hodnotenia dôkazov.

Podľa § 146 Trestného poriadku ak vzniknú pochybnosti o správnosti znaleckého posudku alebo ak je znalecký posudok nejasný alebo neúplný, treba požiadať znalca o vysvetlenie alebo doplnenie posudku. Ak by to nevedlo k odstráneniu pochybností alebo nejasností znaleckého posudku alebo k úplnosti znaleckého posudku, treba pribrať iného znalca.

Z prvej vety citovaného § 146 Trestného poriadku teda vyplýva, že ak bude mať vo veci sťažovateľa ďalej konajúci okresný súd pochybnosti o záveroch znaleckého posudku, ktoré sa budú zakladať na konkrétnych okolnostiach, môže uplatniť postup podľa druhej vety citovaného ustanovenia Trestného poriadku.

Vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tos 24/2010 z 25. mája 2010 vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie, môže sťažovateľ v ďalšom priebehu konania namietať „chyby“ znaleckého posudku v konaní pred okresným súdom. Povinnosťou okresného súdu bude posúdiť námietky sťažovateľa a ak na tomto základe vzniknú pochybnosti o správnosti znaleckého posudku (jeho jasnosti, úplnosti), bude mať možnosť požiadať o doplnenie posudku, príp. rozhodnúť o pribratí iného znalca. Navyše, vzhľadom na existenciu osobitnej skutkovej podstaty prečinu nepravdivého znaleckého posudku, tlmočnickeho úkonu a prekladateľského úkonu podľa § 347 ods. 1 Trestného zákona sa sťažovateľ môže domáhať nápravy aj oznámením skutočností, že bol spáchaný uvedený prečin.

Z uvedeného vyplýva, že vo vzťahu k druhej námietke má sťažovateľ k dispozícii aj iné prostriedky ochrany svojich práv, ktoré musí vyčerpať pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Na tomto základe ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k jeho druhej námietke z dôvodu neprípustnosti.

3. Vo vzťahu k tretej námietke sťažovateľa založenej na tvrdení, že krajský súd mal rozhodovať o sťažnosti prokurátora okresnej prokuratúry proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 Nt 22/2008 na verejnom zasadnutí, ústavný súd poukazuje na relevantné ustanovenia Trestného poriadku.

Podľa § 291 Trestného poriadku na verejnom zasadnutí rozhoduje súd, ak to zákon výslovne ustanovuje. Podľa § 301 Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí rozhoduje súd tam, kde nie je zákonom predpísané, že sa rozhoduje na hlavnom pojednávaní alebo na verejnom zasadnutí. V § 192 ods. 3 Trestného poriadku sa ustanovuje, že „o sťažnosti podľa § 190 ods. 3 proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby rozhodne nadriadený súd na verejnom zasadnutí...“. Trestný poriadok nikde neustanovuje, že sa na verejnom zasadnutí rozhoduje aj v inom prípade ako o sťažnosti podanej podľa § 190 ods. 3 Trestného poriadku. Preto skutočnosť, že krajský súd rozhodol o sťažnosti prokurátora okresnej prokuratúry na neverejnom zasadnutí, je podľa názoru ústavného súdu v súlade so zákonom (Trestným poriadkom).

Aj z rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že ak v trestných veciach rozhodujú postupne viaceré súdy zaradené do sústavy riadnych súdov, požiadavka verejnosti sa vzťahuje predovšetkým na súdy prvého stupňa, ktoré zisťujú skutkový stav a rozhodujú o všetkých otázkach významných pre rozhodnutie vo veci samej. Nedostatok verejného prerokovania veci na druhom a treťom stupni možno ospravedlniť povahou konania, o ktoré ide, za predpokladu, že pojednávanie na súde prvého stupňa bolo verejné. Napríklad konanie, v ktorom sa prejednávajú výlučne právne otázky, môže vyhovovať požiadavkám čl. 6 dohovoru, aj keď odvolací súd neposkytol obžalovanému príležitosť, aby sa mohol pred ním osobne vyjadriť (Ekbatani c. Švédsko). V tejto súvislosti je preto podstatné, že konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 2 Nt 22/2008 bolo verejné a sťažovateľ mal možnosť vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom. Ďalej je v danom prípade podstatné aj to, že krajský súd nevykonával v rámci rozhodovania o sťažnosti prokurátora okresnej prokuratúry dokazovanie a vychádzal z obsahu spisu okresného súdu.

Vychádzajúc zo uvedených skutočností nemožno preto postup krajského súdu, ktorý rozhodol o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu prokurátora o uloženie ochranného psychiatrického liečenia na neverejnom zasadnutí, považovať za taký, ktorý by zakladal dôvody na vyslovenie porušenia práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že ani vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľa neexistuje taká príčinná súvislosť medzi postupom krajského súdu a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by signalizovala možnosť jeho porušenia. Ústavný súd preto sťažnosť aj vo vzťahu k tretej námietke sťažovateľa odmietol jeho sťažnosť pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

4. Sťažovateľ tiež namietal, že postupom krajského súdu v namietanom konaní došlo aj k porušeniu jeho práva podľa čl. 13 dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti poukázal na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej „Z citovaného ustanovenia dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom. Uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí preto nadväzovať na aspoň obhájitelné tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom.“ (III. ÚS 38/05).

Keďže ústavný súd nedospel k záveru, že namietaným postupom a uznesením krajského súdu mohlo dôjsť k porušeniu niektorého z dohovorom chránených práv sťažovateľa, nemohlo dôjsť ani k porušeniu čl. 13 dohovoru, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2010